

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра історії та археології

Затверджено

на засіданні кафедри історії та археології

Завідувач кафедри

 / Пачев С.І.

(протокол № 10 від 10 лютого 2023 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА МУЗЕЙНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти

Ступінь вищої освіти   бакалавр

Галузь знань   03 Гуманітарні науки; 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність
(Історія)   032 Історія та археологія; 014.03 Середня Освіта

Освітня програма   Історія; Середня освіта. Історія

Запоріжжя, 2023 р.

Розробники: Шкода Н.А., доц., канд. істор. наук.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

_____

Л.І. Полякова

Робоча програма музейної практики складена відповідно до освітніх програм Історія та Середня освіта (Історія) підготовки першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія та спеціальності 014.03 Середня Освіта (Історія) є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти «бакалавр». Дана програма практики базується на «Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» ухваленого на засіданні Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від 21.09.2021 року і введено у дію наказом ректора №38/01-05 від 21.09.2021 року. Майбутній фахівець, який навчається на ОПП Історія та на ОПП Середня освіта. Історія крім психолого-педагогічних умінь має володіти навиками дослідницької діяльності, вміти вирізняти, систематизувати давні пам'ятки різних категорій, працювати з колекційними та фондovими збірками музеїв, застосовувати правові норми в практичному вимірі. Практика є складовою у системі реалізації динамічної моделі руху здобувачів вищої освіти від навчальної до професійної діяльності. Вона сприятиме посиленню взаємозв'язку між закладами вищої освіти і стейкхолдерами, забезпечують інтеграцію фундаментальної та фахової підготовки на основі компетентнісного та студентоцентрованого підходів у навчанні.

Музейна практика має обсяг 60 годин (2 кредити); вона є важливим етапом їх професійної підготовки; спрямована на закріплення знань і умінь, отриманих здобувачами в процесі навчання зі спеціальності, оволодіння навичками рішення соціально-професійних задач, участі в науково-дослідній діяльності.

Суть музейної практики – удосконалити професійні вміння та навички здобувачів на основі залучення до практичної діяльності та якісніше закріпити теоретичні знання. Музейна практика є одним з видів навчального процесу і спрямована на розвиток умінь застосовувати на практиці отримані теоретичні знання.

Музейна практика проходить на базі Державного історико-архітектурного заповідника «Стара Умань».

1. Метою музейної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти з принципами функціонування музейної системи України, закріплення та поглиблення здобутих теоретичних знань під час вивчення музеєзнавчих і джерелознавчих дисциплін, загальноісторичних курсів при роботі з музейними фондами; закріплення та поглиблення знань, отриманих у процесі навчання; набуття навичок дослідницької, практичної та організаційної

роботи в галузі музейної справи, необхідних для педагогічної, науково-дослідницької та культурно-просвітницької діяльності майбутніх спеціалістів-істориків; вивчення основ музеєзнавства (музейної справи), структури й форм роботи різних відділів музею, а також принципів й правил оформлення виставок й експозицій.

Процес проходження виробничої практики передбачає вирішення здобувачами наступних завдань:

Навчальні:

- забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з науковою роботою у сфері музейної справи;
- розвинути у здобувачів вищої освіти вміння проводити дослідження з використанням сучасних методів і прийомів наукової діяльності;
- сформувати у здобувачів вищої освіти психологічну готовність до роботи у музеї.

Наукові:

- поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань, виробити творчий підхід у музейній роботі;
- виходячи з сучасних завдань і вимог до підготовки спеціалістів, виробити у здобувачів вищої освіти навички практичної дослідницької і наукової роботи; розвивати у них прагнення до самоосвіти, систематичного набуття й поповнення знань.

Виховні:

- виховати у здобувачів вищої освіти повагу і шанобливе ставлення до наукової праці;
- сформувати в майбутніх наукових співробітників вміння і навички, що сприяють розвиткові їхніх професійних якостей;
- розвинути у здобувачів вищої освіти вміння здійснювати на базі музейної установи навчально-виховну роботу;
- сприяти становленню особистості практиканта;
- залучити здобувачів вищої освіти до активної громадської, культурно-просвітницької діяльності серед населення, популяризації виявлених музейних матеріалів, усвідомлення важливої ролі музеїв у науковому й культурному житті суспільства.

Професійні:

- ознайомити практикантів з функціональною структурою музею, основами освітньо-методичної роботи музеїв;
- вивчати документацію та порядок документування передачі предмету музейного значення до музейного фонду;
- опанувати особливості процесу комплектування, обробки, зберігання, публікації та інших форм використання музейних експонатів;
- здійснювати пошук нових експонатів згідно тематико-експозиційного плану;

- опанувати методику підготовки контрольного тексту екскурсії;
- розробляти текст екскурсії та проводити її на професійному рівні;
- своєчасно й уміло застосовувати новітні інформаційні технології для підготовки тексту екскурсії;
- навчити методиці використання музейних експонатів у науково-дослідній, виховній та практичній роботі за професійною спрямованістю;
- формувати навички, необхідні для створення шкільного музею.

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК4 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 Навички міжособової взаємодії.

ЗК10 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ФК7 Здатність використовувати основні теорії і методології освіти в професійній діяльності.

ФК8 Здатність користуватися інформаційно-комунікативними технологіями.

ФК9 Критичне розуміння зв'язку між поточними подіями і процесами в минулому.

ФК12 Знання загальної діахронічної структури минулого

ФК13 Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (використання статистичних, картографічних методів створення баз даних, ін.).

ФК16 Здатність представити результати дослідження у формі звіту у відповідності з основними канонами дисципліни.

3. Заплановані програмні результати навчання:

РН4.Здатність спілкуватися рідною мовою з використанням термінології і методів, прийнятих в історіографії, читати історіографічні тексти або оригінальні документи на рідній мові; зводити, розшифровувати і каталогізувати дані належним чином.

РН8.Знання загальної діахронічної структури минулого.

РН9.Знання місцевої історії.

РН10.Знання національної історії.

РН14.Знання і застосування інструментів пошуку інформації, таких як бібліографічні системи, архівні описи, електронні посилання.

PH15.Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (використання статистичних, картографічних методів, створення баз даних).

PH16.Здатність знаходити і використовувати відповідні джерела інформації (бібліографія, документи, усні свідчення, ін.) для дослідницького проекту.

PH19.Здатність організувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі та чітко доносити її до аудиторії.

PH20.Здатність подати результати дослідження у формі звіту відповідно до основних канонів дисципліни.

4. Бази проходження музейної практики

№	Назва бази практики	№ договору/угоди, дата укладання	Дата закінчення терміну дії договору/угоди
	Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань»	Договір № 55/37-16 25.01.2023 р.	25.02.2024 з автоматичною пролонгацією

Музейна практика здобувачів вищої освіти проводиться на базах, які відповідають специфіці практики. Вибір бази проходження практики здійснюється з урахуванням можливості організувати робоче місце практиканта і забезпечити кваліфіковане керівництво практикою з боку спеціалістів з досвідом практичної роботи, а також із врахуванням науково-дослідницьких інтересів студентів.

5. Зміст практики

5.1. Опис навчальної/виробничої практики

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика практики
Кредитів: 2 Загальна кількість годин - 60 Тижневих годин - 6	Ступінь вищої освіти - бакалавр Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність - 032 Історія та археологія Освітня програма - Історія	Назва практики: Музейна практика Семестр: 6 Термін проходження практики: 2 тижні Вид контролю: диференційований залік
Кредитів: 2 Загальна кількість годин - 60 Тижневих годин - 6	Ступінь вищої освіти - бакалавр Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність – 014.03	Назва практики: Музейна практика Семестр: 6 Термін проходження практики: 2 тижні

	Середня Освіта (Історія) Освітня програма - Середня освіта. Історія	Вид контролю: залік
--	--	---------------------

Здобувачі вищої освіти знайомляться з музейною установою, на базі якої проходить практика, її структурою, діяльністю відділів, фондовою, експозиційною та науково-дослідною роботою, історією виникнення установи, науковим комплектуванням фондів, основними етапами обліку колекцій у фондосховищах, обліковою документацією, зберіганням фондів, консервацією та реставрацією колекцій.

5.2.Програма музейної практики.

Тема 1. Вступ. Методичні рекомендації з проходження музейної практики. Проведення інструктажу.

Тема 2. Загальна історія музейної справи в Україні

Історія музейних установ в Україні: формування фондів. Організація роботи музейних фондів. Роль музейних установ у суспільстві та перспективи їх розвитку. Завдання, права, структура музейних установ.

Тема 3. Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань».

Історія музейної установи, її розвиток, досягнення. Експертиза цінності музейних експонатів та комплектування фондів.

Тема 4. Науково-фондова робота в музеї

Поняття: музейний предмет, музейний фонд, музейна колекція, музейне зібрання. Комплектування, облік та збереження фондів (план комплектування, звітна документація, режим зберігання). Реставрація та консервація музейних предметів.

Тема 5. Експозиційно-виставкова діяльність музею

Поняття: експозиція, експонат, експозиційний комплекс. Методи і принципи побудови експозицій. Етапи роботи над експозицією: наукова концепція, тематична структура, розширена тематична структура, тематико-експозиційний план. Художнє проектування: архітектурно-художнє рішення, ескізний проект, монтажний лист. Засоби художнього оформлення експозицій. Експозиційне приладдя. Типи виставок у музеї.

Тема 6. Основні напрями і форми культурно-освітньої діяльності

Музейна педагогіка – теоретична основа культурно-освітньої діяльності музею. Музейна екскурсія (методика підготовки та проведення).

Тема 7. Екскурсійна діяльність

Види екскурсій. Методика проведення екскурсій.

Тема 8. Виконання індивідуальних завдань

У результаті проходження музейної практики здобувачі вищої освіти повинні знати: структуру музею, його основні відділи, фонди, бібліотеку

тощо; наукову й краєзнавчу роботу музею; історію музею, його партнерські зв'язки з іншими музейними установами України, Європи і світу; набір послуг, наданих музеєм населенню й організаціям; інформаційну базу музею, методику опису, класифікації, каталогізації експонатів; роль меценатства й спонсорства у роботі музею; технологію зберігання й консервації предметів старовини; історію великих музеїв України та світу (Ермітаж, Лувр, Третьяковську галерею, Прадо й ін.); питання організації безпеки музейних фондів; базу правових та нормативних документів, що регламентують музейну діяльність; мережу музеїв Черкащини.

Здобувачі вищої освіти повинні **вміти**: у результаті проходження практики студенти повинні засвоїти професійні навички роботи з музейними фондами з урахуванням сучасних методик вітчизняних та іноземних спеціалістів. Музейна практика повинна стимулювати інтерес до колекцій та фондів заповідника. У процесі проходження практики студенти повинні набути навички науково-дослідницької роботи з документами і матеріальними музейними колекціями й фондами через їхню безпосередню участь у різних видах практичної діяльності музею. Практика повинна відкрити широкі можливості використання документальних матеріалів у науково-дослідницькій роботі студентів, стимулювати інтерес до місцевої історії та культури. Музейні зібрання є національним здобутком і об'єктом вивчення різних гуманітарних дисциплін. Для студентів-істориків музейні фонди являють собою важливі комплекти історичних джерел. Музейна практика допомагає розкрити науково-дослідницькі навички студента-історика з різними видами музейних зібрань, стимулюючи при цьому можливості міждисциплінарного синтезу.

5.3. Індивідуальні завдання

- 1.Складання картки наукового опису речової пам'ятки музею історичного профілю
- 2.Написання реферату з питань музеєзнавства або плану-конспекту оглядової (тематичної) екскурсії музею історичного профілю

ФОРМА КАРТКИ НАУКОВОГО ОПИСУ РЕЧОВОЇ ПАМ'ЯТКИ НАЗВА МУЗЕЮ

Інв. №

Негатив №

Найменування (вид, назва).

Джерело і час надходження.

Місце зберігання (фонд, стелаж, полиця та ін.).

1. Зовнішній опис: а) матеріал, форма, розмір, вага, проба; б) техніка виконання; в) опис; г) зображення і надписи; д) збереженість; є) реставрація.

2. Історія: а) час, місце створення, автор; б) історія предмета до надходження в музей; в) з якою історичною подією пов'язане створення предмета; г) публікації, репродукції (де, коли і ким); д) експонування.
3. Науково-музейне значення.
4. Джерела, використані при описі (архівні, літературні, усні та ін).
5. Додатки (фото, зарисовки, писані свідчення тощо).
6. Автор опису.
7. Час складання опису.

Перелік тем рефератів

1. Давньоруські храмові, монастирські та палацові зібрання.
2. Меценатство І.Мазепи.
3. Перші університетські музеї в Україні. Історія створення та формування музейних колекцій.
4. Роль меценатів у створенні перших публічних музеїв в Україні (XIX ст.).
5. Становлення теоретичних та організаційних підвалин музейництва за доби Центральної Ради (березень 1917 — квітень 1918р.).
6. Зрушення в галузі музейництва за часів діяльності уряду гетьмана П.Скоропадського.
7. Перетворення музеїв в інструмент ідеологічного впливу (20-30 рр. XX ст.).
8. Врятування скарбів українських музеїв в роки Другої світової війни.
9. Специфіка музейної діяльності.
10. Музеї і охорона позамузейних пам'ятників.
11. Міжнародні зв'язки музеїв.
12. Національні музеї України.
13. Меморіальні музеї України.
14. Історичні музеї України.
15. Музейний, архівний та бібліотечний фонди, їх співвідношення і взаємозв'язок.
16. Особливості комплектування фондів музеїв різних типів і профілів.
17. Психолого-педагогічні аспекти комплектування фондів.
18. Методика атрибуції музейних предметів.
19. Основні інструктивні документи щодо обліку і зберігання музейних колекцій в Україні.
20. Фондова документація як інформаційна система.
21. Створення музейних автоматизованих інформаційних систем. Світовий досвід та вітчизняні досягнення.

- 22.Захист музейних фондів в екстремальних ситуаціях
  - 23.Упаковка і транспортування музейних цінностей.
  - 24.Особливості зберігання музейних предметів в експозиції.
  - 25.Основні принципи художнього проектування музейних експозицій.
  - 26.Експозиційний ансамбль музею та його компоненти.
  - 27.Культурно-освітня діяльність музеїв та її форми.
  - 28.Екскурсійна робота. Види екскурсій, їх класифікація.
  - 29.Екскурсійне обслуговування в музеї та формування екскурсійної тематики.
  - 30.Національний історичний музей України.
  - 31.Музей історичних коштовностей.
  - 32.Переяслав-Хмельницький історико-культурний заповідник.
  - 33.Державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр.
  - 34.Одеський археологічний музей НАН України.
  - 35.Херсонський національний історико-археологічний заповідник.
  - 36.Національний архітектурно-історичний заповідник „Софія Київська”
  - 37.Національний заповідник „Києво-Печерська лавра”
  - 38.Третьяковська галерея.
  - 39.Ермітаж.
  - 40.Національний музей образотворчого мистецтва в Києві.
  - 41.Львівська картинна галерея.
  - 42.Меморіальні музеї Т.Г. Шевченка у Києві та Каневі.
  - 43.Національний музей театрального, музичного та кіномистецтва у Києві.
  - 44.Меморіальний музей М. Коцюбинського у Вінниці.
  - 45.Центральний науково-природознавчий музей НАН України.
  - 46.Національний музей народної архітектури та побуту України (Музей під відкритим небом у Пирогові).
  - 47.Аптека-музей у Львові.
- текст оглядової екскурсії, написаної на основі музейних предметів.

ВИМОГИ

до написання текстів музейних екскурсій

Обсяг тексту – не менше 13– 15 друкованих сторінок

Структура

а) вступ;

б) основна частина;

в) підсумки.

У вступі вказують мету, завдання і практичне значення написання екскурсій.

Основна частина відображає показ і розповідь, які розкривають тему. Ця частина будується на висвітленні 5-12 підтем, кожна з яких розкривається на основі музейних предметів. Наприклад, практикант, вивчаючи експонати експозиційної теми «Надія Суровцева», найперше, зазначає назви фотографій ранніх років життя Надії Суровцевої. З неї він розпочне розповідь, далі описуватиме інші експонати, які розкриватимуть життєвий шлях.

У заключній частині практиканти підводять підсумки того, що вони побачили і почули. В індивідуальному тексті це займе не більше 3-4 сторінки.

Всі підтеми повинні бути зв'язані між собою. Важливу роль у цьому відіграють логічні переходи. Добре підібрані і зазначені вони нададуть текстам і розповідям потрібну структурність і професійний рівень.

При переході від одного експозиційного комплексу до іншого користуються формальними фразами, не зв'язаних зі змістом екскурсії. Наприклад: «А зараз ми перейдемо в іншу залу і оглянемо там експонати, що розкривають тему». Можливим є і такий перехід: «Тепер гляньте, будь-ласка, сюди» і т.д. Такі переходи, звичайно, відображаються у текстах екскурсій.

Перелік теоретичних питань з музеєзнавства

1. Поняття «музей», «музеєзнавство».
2. Об'єкт та предмет музеєзнавства.
3. Соціальні функції музею.
4. Музейна комунікація: поняття, моделі комунікації.
5. Профільна класифікація музею.
6. Класифікація музеїв за ознакою суспільного значення.
7. Класифікація музеїв за способом здійснення функції документування.
8. Визначення меморіального музею, його ознаки.
9. Класифікація музеїв за адміністративно-територіальною ознакою.
10. Класифікація музеїв за юридичним станом.
11. Становлення та етапи розвитку вітчизняного музеєзнавства.
12. Тенденції розвитку та проблеми сучасного музеєзнавства.
13. Державна музейна сітка та її сучасний стан.
14. Музеї м. Черкас на сучасному етапі: структура, характерні особливості та перспективи розвитку.
15. Методологія музейної практики.
16. Історія Черкаського обласного краєзнавчого музею.
17. Напрямки діяльності Черкаського обласного краєзнавчого музею.
18. Методологія музейної педагогіки.
19. Основи комплектування музейних колекцій.
20. Організація експедиційної, наукової, зберігаючої, просвітницької та реставраційної робіт.

21. Експозиційно-виставкова та культурно-просвітницька діяльність Черкаського обласного краєзнавчого музею.
22. Основи організації експозицій та виставок.
23. Методика використання музейних зібрань з науковою та освітньою метою.
24. Поняття «фонди музею». Структура фондів.
25. Науково-фондова робота Черкаського обласного краєзнавчого музею: плани комплектування, правила обліку та зберігання колекцій.
26. Поняття «предмет музейного значення», «музейний предмет», «експонат».

Індивідуальні завдання під час музейної практики покликані виробити у здобувачів вищої освіти навички й уміння для самостійного розв'язання виробничих, наукових та організаційних цілей. Виконання індивідуальних завдань дозволить активізувати діяльність здобувачів вищої освіти, розширити їхній світогляд, підвищити ініціативність і цілеспрямованість під час проходження практики. Індивідуальні завдання повинні враховувати специфіку даної бази практики та музейних фондів у їх складі, з якими студенти безпосередньо працюють під час проходження практики. Більш конкретно характер і змістовне наповнення індивідуальних завдань для кожного зі студентів керівник практики від ННІ кафедри історії та археології визначає перед початком практики, у погодженні з керівником практики від бази.

При визначенні конкретних завдань враховуються індивідуальні наукові зацікавлення здобувачів вищої освіти. Це дозволить останнім у подальшому використати матеріали, знання і навички, отримані під час виконання завдань, при написанні кваліфікаційних, магістерських робіт

Обов'язки керівника практики від кафедри

Викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі відповідає за організацію та проведення установчих зборів та захисту результатів практики на кафедрі.

На початку практики викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі здійснює інструктаж здобувачів-практикантів, надає їм необхідні документи, методичну допомогу та інформує здобувачів про систему звітності та критеріїв оцінки практики.

Викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі здійснює контроль за проходженням практики здобувачами та перевірку відповідності наданої звітної документації прийнятим нормативним стандартам.

Обов'язки здобувачів

У встановлений час з'явитись на установчі збори з питань організації практики. Дотримуються правил охорони праці та техніки безпеки.

Своєчасно одержати від керівника практики всю необхідну інформацію щодо порядку та термінів проходження виробничої практики, вимог до оформлення звітної документації та правил захисту результатів практики.

У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками викладача-керівника.

Вчасно заповнювати необхідні документи практики.

Своєчасно та у відповідності до нормативних вимог подати звітні документи на кафедру та захистити їх.

6. Форми і методи контролю

Оцінка за музейну практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість за підписом науково-педагогічного працівника-керівника практики від кафедри та в залікову книжку за підписом науково-педагогічного працівника-керівника практики від кафедри.

Підсумки музейної практики обговорюються на підсумкових конференціях здобувачів вищої освіти з практики, а загальні підсумки – на вчених радах Університету та інституту/факультетів не менше одного разу протягом навчального року з оформленням відповідних протоколів. Здобувачу вищої освіти, який на підсумковому заліку отримав незадовільну оцінку, може бути надано можливість повторного проходження практики, але з підвищенням оцінки не більше ніж до «задовільно». Дозвіл на повторне проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової директора інституту, декана факультету за погодженням із керівником практик Університету.

Всі завдання, які виконує здобувач-практикант, підлягають диференційованій оцінці з боку викладача, який здійснює керівництво практикою від кафедри на підставі перевірки відповідної звітної документації; характеристики науково-педагогічного працівника-керівника практик від кафедри, керівника практики з боку підприємства, установи, організації; презентації результатів проходження практики під час захисту звіту.

Рівень опанування та виконання студентом навчальної програми музейної практики оцінюється методом усного опитування на підсумковій конференції, а також за наслідками виконання індивідуальних завдань.

Студентам призначається керівник практики із числа співробітників кафедри історії та археології. Керівник практики організовує навчальний процес, вирішує поточні питання, видає індивідуальні завдання й приймає звіт за результатами проходження практики.

За результатами музейної практики студенти оформлюють індивідуальний звіт.

Підсумковий контроль знань здійснюється з метою встановлення рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу та практичних навичок, що

передбачені навчальною програмою дисципліни і включає підсумковий контроль.

Оцінювання музейної практики здійснюється на основі результатів підсумкового контролю знань за 100-бальною шкалою. Залік студенти отримують при наявності щонайменше 60 балів.

Оцінка роботи практиканта на музейній практиці включає бали за такі види робіт: 1. Написання і оформлення звіту. (за виконання завдання загальна кількість балів – 80). 2. Захист звіту. (загальна кількість балів – 20).

7. Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики

Наприкінці практики здобувачі вищої освіти укладають письмовий індивідуальний звіт, подають його керівнику практики від кафедри. Письмовий індивідуальний звіт повинен бути підписаний здобувачем вищої освіти, що проходив практику та керівником практики. Ще однією формою звіту є індивідуальний або колективний відгук про роботу здобувача вищої освіти від бази практики, який засвідчується керівником установи від бази практики.

Розділи звітної документації-конспекту ї:

1. Календарний план виконання завдань.

2. Загальна характеристика діяльності бази практики: історія створення музейної установи ; структура музейної установи ; функції музейної установи нормативн база, правила внутрішнього розпорядку; основні напрямки діяльності установи.

3. Індивідуальне завдання:

1) складання картки наукового опису речової пам'ятки музею історичного профілю;

2) написання реферату на одну із запропонованих тем (обсяг 10– 15 сторінок) або плану-конспекту оглядової (тематичної) екскурсії музею історичного профілю.

Звіт захищається здобувачем вищої освіти перед комісією у складі викладачів кафедри. Документи оформляються акуратно, від руки (можуть бути надруковані), мають наскрізну нумерацію сторінок. Звіт повинен мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від університету, вид практики; термін проходження; назва бази практики. Оформлюється друкований звіт за вимогами: звіт повинен бути написаний державною мовою та відредагований. Текст звіту слід оформити за стандартом: набирати на комп'ютері через 1,5 інтервали на стандартних аркушах формату А 4 (210X297 мм.). Поля: з лівого боку – 25 см., з правого – 15 мм., зверху – 20 мм., знизу – 20мм. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт., вирівнювання – за шириною. Абзацний відступ у всьому тексті повинен бути однаковий –

1,25см. Текст друкується на одній стороні аркуша. Сторінки звіту нумеруються у правому верхньому куту аркуша, нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки(на першій сторінці номер не ставиться). Звіт бажано ілюструвати схемами, ескізами, рисунками.

8.Критерії оцінювання практики здобувачів вищої освіти

Підсумкове оцінювання виробничої практики відбувається у формі диференційованого заліку. Оцінка виставляється за 100 бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти, дорівнює 100 балам. Показниками для оцінювання є такі види роботи: 1.Написання і оформлення звіту (за виконання та оформлення завдання, звіту загальна кількість балів – 80). 2. Захист звіту. (загальна кількість балів – 20).

Шкала оцінювання

A Відмінно 90 – 100% ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; практикант проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи, знає і вміє застосовувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби, користується повагою та авторитетом серед колективу бази практики, методистів, керівників практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

B Дуже добре 82 – 89% ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здобувачем вищої освіти проведена на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його діяльність добре відзивалися в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

C Добре 74 – 81% ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу; у ході практики був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи, одержав добрі відгуки колективу бази практики, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою гаранта чи керівника практики.

D Задовільно 69 – 73% ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із невеликим запізнення подав документацію.

Е 60 – 68 балів. Задовільно (достатньо) ставиться здобувачу вищої освіти в тому випадку, коли робота проведена на задовільному рівні; проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності на базі практики практиканта з боку керівників практики – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

FX 35 – 59% Незадовільно з обов'язковим повторним курсом. Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою з практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань. Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку. Подав документацію з великим запізненням, допустив значні помилки в її оформленні.

F 1 – 34% Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку за практику.

9. Підведення підсумків практики

Здобувач вищої освіти приймає участь у підсумковій конференції, захищає результати виконаної роботи у комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої можуть входити: завідувач кафедри, керівник практики від кафедри, відповідальний за практику та по можливості керівник від бази практики.

10. Перелік навчально-методичної літератури

Навчально-методична література:

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство, музеєзнавство. К.: Альтерпрес, 2007.
2. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 428 с.
3. Любіцева О.О., Шпарага Т.І. Музеєзнавство. Музеї України та світу. К.: Альтерпрес. 432с.
4. Основи історичного музеєзнавства. Навчально-методичний комплекс нормативного курсу. Укладач проф. О.В. Потильчак. - К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. - 57 с.
5. Бабенко О. Короткий словник музейних термінів / О. Бабенко. – Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2001. – 120 с.
6. Бахмут А. І. Науково-дослідна і військово-патріотична діяльність Музею історії Корсунь-Шевченківської битви // Український історичний журнал. – 1984. – № 1. – С. 53–58.

7. Білокінь С. Грабування української культурної спадщини (1920 – 30-ті рр.). Музейні експонати і книжки // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Київ, 2005. – № 12. – С. 344.
8. Булгаков Л., Горбань І. Етнографічні музеї Центральної і Східної Європи: проблеми і перспективи розвитку // Народна творчість та етнографія. – 2003. – № 4. – С. 31–35.
9. Буравченко Д. Громадська ініціатива в культурно-мистецькому житті України доби Центральної Ради (образотворче мистецтво, музейна справа, охорона історичних пам'яток) // Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років. – Київ, 2010. – № 5. – С. 315–337.
10. Бушин М. І. Лисянському музею 35! Історико-документальний нарис про Лисянський державний районний історичний музей Черкаської області. – Черкаси: Черкаський ЦНТІ, 2003. – 107 с
11. Вайдахер Ф. Загальна музеологія : посібник / Ф. Вайдахер; перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянґ, Х. Назаркевич. – Львів: Літопис, 2005. – 632 с.
12. Валенкевич О. В. Становлення та розвиток музейної педагогіки // Проблеми освіти : наук-метод. зб.; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Київ, 2015. – Вип. 85. – С. 48–52.
13. Василенко А. С. Скарбниця друкованого слова (Про Державний музей книги і друкарства Української РСР) // Український історичний журнал. – 1975. – № 12. – С. 142–144.
14. Василенко А. С., Явтушенко І. Г. Музей – літопис подвигународного (Музей історії Великої Вітчизняної війни у Києві) // Український історичний журнал. – 1975. – № 4. – С. 155–159.
15. Величко Т. Особливості становлення й розвитку етнографічного музейництва на Півдні України в ХІХ – на початку ХХ ст. // Народна творчість та етнографія. – 2008. – № 3. – С. 83–89.
16. Вихристюк М. Культурно-освітнє осердя краю: Уманський краєзнавчий музей // Образотворче мистецтво. – 2004. – № 3. – С. 108–109.
17. Вівчарик О. Журналісти Черкащини стали музейними експонатами... // Нова доба. – 2007. – 9 жовтня. – С. 3.
18. Гнедовский М. Музейная экспозиция: Азбука профессии // Советский музей. – 1987. – № 6. – С. 36–39.
19. Гнедовский М. Проектирование экспозиции // Советский музей. – 1988. – № 1. – С. 32–34.
20. Голиш Г. М. Осередок духовності і пам'яті // Краєзнавство Черкащини. – 2005. – № 8. – С. 69–84.
21. Гоцуляк В. В. Роль музею Черкаського національного університету у вихованні студентської молоді // Черкаський національний університет: історія і сучасність : Матеріали конф., присвяч. 85-річчю ювілею ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2007. – С. 103–109.

22. Григорович А. Музей починається... В Черкасах вирішено відкрити Художній музей // Черкаський край. – 1991. – 10 грудня.
23. Дворкин І. Музеї України на сторінках часописів «Киевская старина» (1882–1906) та «Археологическая летопись Южной России» (1903–1905) // Київська старовина. – 2006. – № 5. – С. 92–98.
24. Денисюк Ж. Пам'ятки української військової історії в бельгійському музеї // Військово-історичний альманах. – 2006. – № 1. – С. 160.
25. Дідух Л. Микола Біляшівський і розвиток місцевих музеїв в Україні // Краєзнавство. – 2008. – № 1/4. – С. 120–127.
26. Дудник І. О. Державний історичний музей Української РСР // Український історичний журнал. – 1986. – № 9. – С. 114–123.
27. Желєзко А. Музейна справа у Києві в 20 – 30-х роках ХХ ст. // Київська старовина. – 2006. – № 4. – С. 107–112.
28. Жеплинська О. Він належить до патріархів музейної справи (до 85-ліття мистецтвознавця Миколи Батога) // Образотворче мистецтво. – 2008. – № 2. – С. 50–51.
29. Жук В. П. Перший музей на полі Полтавської битви // Український історичний журнал. – 1984. – № 7. – С. 66–72.
30. Закс А. Б. Музееведческий центр России (1930 – 1960-е годы) // Вопросы истории. – 1994. – № 10. – С. 160–166.
31. Кайданова Т. І. Запрошує обласний краєзнавчий // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2002. – Вип. 6. – С. 107–117.
32. Качан Р., Хведченя С. Розвиток музейної справи на теренах Києво-Печерської лаври в 1918–1926 рр. // Історико-географічні дослідження в Україні. – Київ, 2005. – № 8. – С. 37–49.
33. Кепін Д. В. Історія формування музеєзнавства як наукової дисципліни у Європі // Праці центру пам'яткознавства. – Київ, 2003. – Вип. 5. – С. 135–147.
34. Кепін Д. В. Тлумачення поняття «музей» в українській писемності XV–XVIII ст. // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. ст. – Київ, 2003. – Вип. 12. – С. 285–290.
35. Кирей В. Музеї – наші святині: Музеї Черкащини // Урядовий кур'єр. – 2005. – 23 березня. – С. 5.
36. Ключко Ю. Сучасні освітні практики музеїв України // Агора. – 2015. – Вип. 14. – С. 70–74.
37. Ковальчук Г., Муха Л. Програма ЮНЕСКО «Пам'ять світу» : Діяльність бібліотек, архівів, музеїв зі збереження документального надбання // Бібліотечний вісник. – 2007. – № 2. – С. 42–47.
38. Ковтанюк Н. Головний музей України // Пам'ять століть. – 2005. – № 1. – С. 113–130.
39. Ковтанюк Н. Національному музею історії України – 110 років // Історичний журнал. – 2009. – № 6. – С. 16–34.

